

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2008 m. gegužės 16 d. Nr. FA-P5-50-5-34
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento
direktorės Daivos Bakutienės
2007-06-04 pavedimą Nr. P5-50-5

Auditą atliko valstybinės auditorės:
Ona Kunigėlienė (grupės vadovė)
Eglė Merkininkienė
Joalita Katinienė
Lina Bagdonavičiūtė

Auditas pradėtas 2007-06-04
Auditas baigtas 2008-05-16

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms	5
Priedai	8

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento direktorės Daivos Bakutienės 2007 m. birželio 4 d. pavedimu Nr. P5-50-5. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Ona Kunigėlienė (grupės vadovė) ir vyresnioji valstybinė auditorė Eglė Merkininkienė.

Audituojamas subjektas – Lietuvių kalbos institutas (toliau – Institutas) – yra valstybės mokslo institutas – biudžetinė mokslinių tyrimų įstaiga, įsteigta Lietuvos kultūrai ir tarptautiniam bendradarbiavimui svarbiems ilgalaikiams tarptautinio lygio moksliniams tyrimams vykdyti. Adresas: P. Vileišio g. 5, Vilnius, identifikavimo kodas – 111955023. Instituto steigėjas – Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Audituojamu laikotarpiu įstaigai vadovavo direktorė dr. Jolanta Zabarskaitė, vyriausiąja buhalterė dirbo Dalia Apanavičienė.

Audituojamas laikotarpis – 2007 metai.

Audito tikslas – ištirti vidaus kontrolės ir apskaitos sistemas, įvertinti įvykusias ūkines operacijas ir įvykius, jų parodymą finansinėse ir kitose ataskaitose, įvertinti sudarytų sutarčių ir priimtų sprendimų, susijusių su lėšų ir turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumą, įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2008 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, valstybės biudžeto projekto, valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos, dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinama Instituto 2007 metų finansinė atskaitomybė: Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2008 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2008 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 6), Kitų įstaigų ir priemonių etatų ir struktūros plano įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-9).

Audituojamu laikotarpiu Institutas vykdė dvi programas: 1.1 „Lietuvių kalbos mokslinių tyrimų bei taikomosios veiklos plėtojimas ir sklaida“, kuriai vykdyti patvirtinta 2 932,9 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 2 932,9 tūkst. Lt (įskaitant valstybės rezervo lėšas), ir 88.8 „Specialioji mokslo plėtojimo programa“ (patvirtinta 117,5 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 117,5 tūkst. Lt). Iš viso 2007 metais patvirtinta 3 050,4 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 3 050,4 tūkst. Lt biudžeto asignavimų. Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balanso aktyvas (pasyvas) – 14 618,4 tūkst. Lt. Institutas pavaldžių įstaigų neturi.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

Auditui taikytinas reikšmingumo lygis (maksimaliai priimtina klaidų suma) yra 2 proc. išlaidų, nurodytų Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008 m. sausio 1 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) – tai sudaro 61 tūkst. Lt, ir 2 proc. sąskaitų likučių sumos, nurodytos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balanse (forma Nr. 1) – tai sudaro 292,4 tūkst. Lt.

Norėdami gauti įrodymų audito tikslams pasiekti, nustatėme reikšmingų rizikos veiksnių galimą poveikį finansinei atskaitomybei, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumui ir naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams, taip pat įvertinome Instituto vadovybės numatytas priemones vidaus kontrolės rizikai mažinti ir valdyti.

Remdamiesi išankstinio tyrimo metu nustatytais rizikos veiksniais, Institute atlikome analitines ir savarankiškas audito procedūras.

Ištyrę kontrolės aplinką ir atlikę detalius testus (savarankiškas audito procedūras), nustatėme sisteminių ir atsitiktinių klaidų, turėjusių įtakos Išlaidų sąmatų vykdymo balanso (forma Nr. 1) ataskaitos teisingumui. Nustatytos klaidos ir neatitikimai pateikti ataskaitos 1 priede.

Atliekant audito procedūras buvo nustatyta ir klaidų, kurios neturėjo reikšmingos įtakos finansinių ataskaitų teisingumui ir valstybės lėšų ir turto valdymui, o buvo susijusios su neefektyvia vidaus kontrole. Šios klaidos nurodytos audituojamam subjektui Valstybės kontrolės rašte (2008-05-06 Nr. S-(50-1.11)-841).

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

Pastebėjimai, turėję įtakos finansinėms ataskaitoms

Institutas išleistus leidinius, kuriuos naudoja švietėjiškai veiklai, atiduodamas autoriams ir kitiems ūkio subjektams, parduodamas knygynuose, neteisingai apskaito trumpalaikio turto sąskaitoje. Vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija¹, atsargoms priskiriamos prekės, įsigyjamoms parduoti, panaudoti gamyboje arba kitaip vėliau panaudoti. 2008 m. sausio 1 d. balanso trumpalaikio turto sąskaitoje (07) neteisingai apskaityti leidiniai (861,6 tūkst. Lt) turi būti apskaitomi atsargų sąskaitoje (06). Be to, Institute leidiniai neteisingai pajamuojami pagal komisijos nustatytą pardavimo kainą, o ne pagal leidinių išleidimo savikainą, kaip nustatyta Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėse².

Pagal pasirašytas pirkimo–pardavimo, konsignacijos sutartis ir krovinio važtaraščius arba sąskaitas faktūras perduoti platinti leidiniai yra nenurašyti. Šiuo atveju įstaigoje nesantis turtas (perduotas platinti) apskaitomas įstaigos trumpalaikio turto sąskaitoje. Taigi Institutas nesivadovavo Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo³ 12 str. 4 d., kurioje nustatyta, kad apskaitos registruose ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys užregistruojami ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dieną arba iškart po to, kai yra galimybė tai padaryti. Kadangi Institute leidinių, perduotų platinti, apskaita netvarkoma pagal kiekvieną platintoją (knygyną), nežinoma, koks yra įsiskolinimas už perduotus platinti leidinius, nes knygynų įsiskolinimai neapskaitomi, todėl negalime nustatyti, kokia suma turi būti nurodyta atsiskaitymų sąskaitoje (kokia gautina už leidinius suma).

Institutas leidinius, kuriuos pardavė arba perdavė neatlygintinai įvairiems ūkio subjektams, nurašė pagal perduotų leidinių sąrašus, pagal sąskaitas faktūras apmokėtų knygų sąrašus, perdavimo–priėmimo aktus, sudarytus ir pasirašytus Instituto leidyklos vadybininko, arba pagal nurašymo komisijos narių ir įstaigos vadovo patvirtintus aktus. Toks trumpalaikio turto nurašymas neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo⁴ nuostatų. Be to, 2007 m. gruodžio mėnesį pagal perdavimo–priėmimo aktus neatlygintinai perduoti leidiniai (už 7,1 tūkst. Lt) nebuvo nurašyti.

¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 patvirtinta Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija.

² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės (2005-12-30 įsakymu Nr. 1K-405 redakcija).

³ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-10-19 nutarimas Nr. 1250 „Dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo ir likvidavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2007-10-19 nutarimo Nr. 971 redakcija).

Šiuo atveju nesivadovauta Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo⁵ 12 str. 4 d., kurioje nustatyta, kad apskaitos registruose ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys užregistruojami ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dieną arba iškart po to, kai yra galimybė tai padaryti.

Institutas sukurtų autorinių kūrinių nepajamuoja atitinkamose turto sąskaitose (arba jų verte nedidina leidinių, atitinkamo ilgalaikio turto savikainos), juos iš karto nurašo į išlaidas. Šiuo atveju nesivadovauta Buhalterinės apskaitos įstatymo⁶ 6 str. 2 d. nuostatomis, kad į apskaitą privaloma įtraukti visas ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su turto padidėjimu.

Dėl to, kad įsigyti leidiniai, skirti parduoti ar kitaip panaudoti, neteisingai apskaitomi trumpalaikio turto sąskaitoje, Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balanse neteisingai nurodytas aktyvas (trumpalaikio turto likutis padidintas, o atsargų – sumažintas 861,6 tūkst. Lt) ir pasyvas (trumpalaikio turto fondo likutis padidintas, o atitinkamų finansavimo sąskaitų – sumažintas ta pačia suma). Užpajamavus leidinius teisinga verte (ne pardavimo kaina, o leidinių savikaina), likučiai gali keistis.

Dėl to, kad perduotų platinti leidinių apskaita netvarkoma pagal platintojus ir neapskaityti platintojų išskolinimai, teigiame, kad gautinų sumų sąskaitų likučiai, nurodyti Išlaidų sąmatų vykdymo balanse (forma Nr. 1), turi būti didesni.

Teisingai apskaičius autorinius kūrinius atitinkamose turto sąskaitose, Išlaidų sąmatų vykdymo balanse nurodyti ilgalaikio turto, ilgalaikio turto fondo, ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos), trumpalaikio turto ir trumpalaikio turto fondo likučiai turėtų būti didesni.

Institutas neteisingai kitų lėšų sąskaitoje (112 sąskaita – aktyvas) apskaitė 28,3 tūkst. Lt lėšų, iš jų 11,6 tūkst. Lt pavedimų ir 16,7 tūkst. Lt paramos lėšų, o atsiskaitymus už pavedimų lėšas (iš viso 55,1 tūkst. Lt) neteisingai apskaitė 232 sąskaitoje „Finansavimas iš kitų šaltinių“. Šiuo atveju nesivadovauta Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁷ 135, 211, 214 p. reikalavimais, kad 176 sąskaita „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ skirta lėšų, gautų pavedimams atlikti, apskaitai.

Dėl neteisingai apskaitytų pavedimų lėšų Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balanso 112 sąskaitoje „Kitos lėšos“ likutis nurodytas 28,3 tūkst. Lt didesnis, 110 sąskaitoje „Pavedimų lėšos“ likutis – šia suma mažesnis, finansavimo iš kitų šaltinių (232 sąskaita – pasyvas) likutis – 55,1 tūkst. Lt didesnis, o atsiskaitymų už pavedimų lėšas (176 sąskaita – pasyvas) – šia suma mažesnis.

⁵ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574.

⁶ Ten pat.

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

Rekomendacijos

Atsižvelgdama į ataskaitoje išdėstytus dalykus, kurie yra reikšmingi ir turėjo įtakos asignavimų valdytojo finansinės atskaitomybės duomenų teisingumui, Instituto vadovybė turi imtis priemonių ir užtikrinti, kad:

- leidinių apskaita būtų tvarkoma pagal apskaitos principus ir taisykles, leidiniai nurašomi teisės aktų nustatyta tvarka;
- sukurti autoriniai kūriniai būtų apskaityti atitinkamose turto sąskaitose;
- pavedimams vykdyti gautos lėšos būtų teisingai apskaitytos laikantis apskaitos principų ir taisyklių.

Pažanga šalinant nustatytus trūkumus

Institutas dėl audito metu nustatytų neatitikimų ir teiktų rekomendacijų buvo informuotas Valstybės kontrolės 2007-09-24 raštu Nr. S-(50-1.11)-1430 „Dėl valstybės biudžeto asignavimų 2008 metams išlaidų poreikio planavimo“, 2007-11-28 raštu Nr. S-(50-1.11)-1781 „Dėl vidaus kontrolės sistemos vertinimo“, 2007-12-17 raštu Nr. S-(50-1.11)-1940 „Dėl devynių mėnesių finansinės atskaitomybės vertinimo“.

Institutas ištaisė dalį klaidų, kurios turėjo įtakos finansinių ataskaitų teisingumui: balanse apskaitė institutui priklausantį pastatą ir inžinerinius tinklus, vadovaudamasis teisės aktais pradėjo registruoti pajamas už teikiamas paslaugas.

Dėkojame Lietuvų kalbos instituto darbuotojams už bendradarbiavimą ir pagalbą atliekant 2007 m. finansinės atskaitomybės auditą.

Apie rekomendacijų įvykdymą iki 2008 m. liepos 1 d. prašome informuoti Valstybės kontrolės 5-ąjį audito departamentą.

5-ojo audito departamento direktorė

Daiva Bakutienė

5-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Ona Kunigėlienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvių kalbos institute atlikto
 finansinio (teisėtumo) audito
 rezultatų“
 1 priedas

Nustatytos klaidos ir neatitikimai

<i>Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. sausio 1 d. balansas (forma Nr. 1)</i>	Aktyvas	Pasyvas	Pastabos
06 „Atsargos“	-861,6		Užpajamavus teisinga verte, likučiai gali keistis.
070 sąsk. „Trumpalaikis materialusis turtas“	861,6		
260 sąsk. „Trumpalaikio turto fondas“		861,6	
Atitinkamos finansavimo sąskaitos		-861,6	
010-019 „Ilgalaikis turtas“	Turėtų būti didesni likučiai.		Apskaičius autorinius kūrinius, likučiai būtų didesni.
250 „Ilgalaikio turto fondas“		Turėtų būti didesni likučiai.	
02 „Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)“		Turėtų būti didesni likučiai.	
110 sąsk. „Pavedimų lėšos“	-28,3		
112 sąsk. „Kitos lėšos“	28,3		
176 sąsk. „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“		-55,1	
232 sąsk. „Finansavimas iš kitų šaltinių“		55,1	
Gautinų sumų likučiai	Turėtų būti didesni.		Nes neapskaityti leidinių platintojų įsiskolinimai.